

## MRF 2023.154

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 10. maj 2023, j.nr. 21/11823 og 21/11824

***Ophævet og hjemvist råstof tilladelse til årlig indvinding af 100.000 m<sup>3</sup> sand og grus, da der ikke var sket partshøring af flere naboer i nærliggende nyt boligområde, uanset at naboerne måtte anses for parter henset til deres direkte udsyn til indvindingsområdet og råstofindvindingens støjende og støvende virkning.***

I december 2017 meddelte Region Sjælland tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, til, at E kunne indvinde op til 100.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten på et 7 ha stort areal i Lynge i Sorø Kommune, der i regionens Råstofplan 2016 var udlagt som graveområde. Samme dag traf regionen screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven om, at projektet ikke var VVM-pligtigt. Afgørelserne blev påklaget af to foreninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i juni 2020 (j.nr. 18/06079 m.fl.) ophævede afgørelserne og hjemviste sagen, idet regionen ikke i tilstrækkelig grad havde belyst projektets påvirkning af bilag IV-arten hasselmus. Herefter meddelte Region Sjælland den 13. september 2021 en ny indvindingstilladelse til E, hvilket blev påklaget af Sorø Kommune og omboende. Kommunen anførte bl.a., at et støjvilkår i tilladelsen skulle ændres, så støjgrænsen blev sænket til 45 dB for et område sydøst for graveområdet, der ved kommunens lokalplan SK 60 fra 2018 var udlagt til nyt boligområde, og som derfor burde kategoriseres som områdetype 5 efter

Miljøstyrelsens støjvejledning. De omboende anførte bl.a., at beboere i området omfattet af lokalplan SK 60 ikke var blevet partshørt, uanset at ejendommene lå tættere på indvindingsområdet end andre naboer, der faktisk var blevet partshørt. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) fandt alene anledning til at behandle klagepunktet om manglende partshøring. Nævnet fandt, at flere ejere af ejendomme inden for planområdet for lokalplan SK 60 end dem, der var blevet partshørt, burde have været partshørt. Nævnet henviste herved til, at to bestemte ejendomme umiddelbart havde frit udsyn til indvindingsområdet, ligesom råstofindvinding er en støjende og støvende aktivitet. Da nævnet fandt, at den manglende partshøring også var konkret væsentlig, ophævede nævnet tilladelsen og hjemviste på ny sagen til fornyet behandling i regionen, idet nævnet bemærkede, at det påhvilede regionen at vurdere, om andre ejere af ejendomme inden for lokalplan SK 60 kunne anses for parter.

# Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer i graveområde Lynges i Region Sjælland

21/11823 og 21/11824

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, jf. § 13, stk. 1. [1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Region Sjællands afgørelse af 13. september 2021 om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr.nr. [PN1] Lynges By, Lynges i Sorø Kommune og hjemviser sagen til fornyet behandling i regionen.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. råstoflovens 43, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

## 1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 8. oktober 2021 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Sorø Kommune (klager 1) og en omboende (klager 2).

Klager 1 har navnlig anført, at

- støjvilkår 3.1.4.1 skal ændres, således at støjgrænsen er 45 dB for hele området omfattet af Sorø Kommunes lokalplan SK 60, idet området rettelig bør kategoriseres som områdetype 5 efter Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier,[4] og
- der ikke foreligger dokumentation for, at støjgrænsen på 45 dB på matr.nr. [PN2], Lynges By, Lynges, kan overholdes.

Klager 2 har navnlig anført, at

- beboerne inden for området omfattet af lokalplan SK 60 ikke er blevet partshørt i forbindelse med Region Sjællands sagsbehandling,
- områdekategoriseringen af de omkringliggende boligområder ikke er korrekt,

- støjmålingsrapporten fra 2016 er mangelfuld, og
- der er observeret bilag IVarter i området, herunder flagermus, frøer og guldsmede.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

## 2. Sagens oplysninger

### 1. Det ansøgte område og planforhold

Tilladelsen til erhvervsmæssig indvinding vedrører et areal på ca. 7 ha på matr. nr. [PN1] Lynges By, Lynges beliggende inden for Lynges graveområde, som er udlagt i Region Sjællands Råstofplan 2016.

Sorø Kommune vedtog den 21. november 2018 lokalplan SK 60. Lokalplanen trådte i kraft den 4. december 2018, og er gældende for et areal beliggende sydøst for matr. nr. [PN1], Lynges By, Lynges. Lokalplanen overfører arealet fra landzone til byzone og udlægger arealet til nyt boligområde.

### 2. Sagens forhistorie

Indvinder ansøgte den 15. februar 2016 om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr. nr. [PN1] Lynges By, Lynges i Sorø Kommune, og Region Sjælland meddelte den 8. december 2017 tilladelse til råstofindvinding på det ansøgte areal. Afgørelsen blev i december 2017 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som den 24. juni 2020 ophævede Region Sjællands afgørelse og hjemviste sagen til fornyet behandling i regionen, idet nævnet fandt, at afgørelsen led af en væsentlig retlig mangel som følge af regionens vurdering efter habitatbekendtgørelsen.[5]

### 3. Den påklagede afgørelse

Region Sjælland har den 13. september 2021 meddelt ny tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af op til 100.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten årligt på matr.nr. [PN1], Lynges By, Lynges.

Det fremgår af indvindingstilladelsen, at Region Sjællands udkast til afgørelse har været i partshøring forud for den endelige afgørelse, jf. forvaltningslovens § 19. Der er i indvindingstilladelsen oplyst en oversigt over de ejendomme, der er blevet partshørt i sagen.

Region Sjælland har i den forbindelse vurderet, at de nærmeste naboer kan blive væsentligt individuelt berørt af råstoffstilladelsen og derfor er parter i sagen, og at ejendomme med direkte udsigt til indvindingsområdet ligeledes kan være parter, afhængig af den vurderede mulige individuelle påvirkningsgrad, særligt hvor den mellemliggende ejendom ikke skærmer de forventede individuelle påvirkninger.

Endvidere betragtes ejendomme med frit udsyn og uden mellemliggende beboelsejendomme også som nærmeste naboer, idet Region Sjælland har henvist til, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet i forbindelse med vægtningen af partsstatus især lægger vægt

på, at der er tale om en støjende og støvende aktivitet, og om hvorvidt der er øvrig bebyggelse mellem tilladelsesområdet og naboer.

#### 4. Klagerens indhold

##### *Klager 1*

Ifølge Klager 1 skal støjvilkår 3.1.4.1 i den meddelte indvindingstilladelse ændres, således at der i stedet stilles vilkår om en støjgrænse på 45 dB i hele området omfattet af Sorø Kommunes lokalplan SK 60. Klager 1 har i den forbindelse henvist til, at området er beliggende i byzone, og at der kan planlægges for tæt-lav bebyggelse i hele området, hvorfor området bør kategoriseres som områdetype 5.

Endvidere har klager 1 anført, at der skal foreligge dokumentation for, at de meddelte støjvilkår kan overholdes, og at den støjberegning som Region Sjælland har henvist til viser, at indvinder ikke kan overholde en støjgrænse på 45 dB på matr.nr. [PN2], Lynge By, Lynge.

Klager 1 har den 28. oktober 2021 fremsendt supplerende bemærkninger, hvori der er gengivet indhold fra lokalplan SK 60 for så vidt angår anvendelse og støj. Klager 1 har endvidere uddybet bemærkningerne vedrørende områdekategoriseringen.

##### *Klager 2*

Klager 2 har anført, at flere ejere af ejendomme inden for området omfattet af lokalplan SK 60 ikke er blevet partshørt i forbindelse med Region Sjællands meddelelse af tilladelse til råstofindvinding, uanset at ejendommene ligger væsentligt tættere på indvindingsområdet end flere af de ejendomme, hvis ejere er blevet partshørt i sagen.

Herudover har klager 2 anført en række yderligere forhold, herunder at forudsætningerne for en udkørselstilladelse udstedt af Sorø Kommune i 2017 er ændret, at der er mangler ved kategoriseringen af de omkringliggende boligområder og fastsættelsen af støjgrænser, at støjmålingsrapporten fra 2016 er udført uden inddragelse af de to ejendomme, der vil blive påvirket af den maksimale støjbelastning, samt at der er observeret bilag IV-arter, herunder flagermus, frøer og guldsmede på projektområdet. Ifølge klager 2 har Region Sjælland desuden ikke taget hensyn til naboerne i støjmæssig henseende, idet der ikke er fastsat vilkår om leverandørkrav til maskiner, hvilket er anbefalet i støjmålingsrapporten fra 2016.

Klager 2 har fremsendt supplerende bemærkninger af 26. marts 2022 med uddybning af de allerede fremførte klagepunkter.

#### 5. Region Sjællands bemærkninger til klagerne

Region Sjælland har den 18. oktober 2021 og den 1. november 2021 indsendt bemærkninger til klagerne.

På baggrund af forespørgsel fra sekretariatet for Miljø- og Fødevareklagenævnet har Region Sjælland endvidere den 11. april 2023 oplyst, at regionens udkast til indvindingstilladelse har været i partshøring i perioden fra den 17. august 2021 til den 6. september 2021. Regionen har

oplyst, at der inden for området omfattet af lokalplan SK 60 er sendt partshøring til brugerne og ejer af matr. nr. [PN3], [PN4], [PN5], [PN6], [PN7] og [PN8] Lyngby, Lyngby, Sorø Kommune. Regionen har i forbindelse med høringen vurderet, at ejere af øvrige matrikler inden for lokalplanområdet ikke var parter, og disse er derfor ikke partshørt i sagen.

### 3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

#### *1. Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse*

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle forholdet om manglende partshøring over Region Sjællands tilladelse til råstofindvinding af 13. september 2021.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

#### *2. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger*

I henhold til råstofloven skal der ved afgørelse om tilladelse til råstofindvinding, jf. råstoflovens § 7, stk. 1, foretages en afvejning mellem råstofinteresserne og en række andre hensyn i medfør af lovens § 3.

Råstofloven indeholder ikke regler om partshøring. Region Sjællands afgørelse om indvindingstilladelse er dog en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der skal således ske partshøring i overensstemmelse med forvaltningslovens bestemmelser herom.

Hvis en person betragtes som part, fastslår forvaltningslovens § 19, stk. 1, at der ikke må træffes afgørelse i sagen, uden at der er foretaget partshøring, såfremt parten ikke kan antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder. Kravet gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Det fremgår ikke af forvaltningsloven, hvem der er part i lovens forstand. Efter forarbejderne til loven og administrativ praksis er det en forudsætning for partstatus, at sagens udfald dels angår den pågældende med en vis styrke eller intensitet, og dels er vigtigere for den pågældende end for en større, mere ubestemt kreds af personer.

I tvivlstilfælde lægges ved afgørelsen af spørgsmålet vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald.

Manglende partshøring anses generelt for at være en væsentlig mangel, som fører til, at afgørelsen er ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Region Sjællands afgørelse af 13. september 2021 lider af en retlig mangel som følge af manglende partshøring.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har herved vurderet, at flere ejere af ejendomme inden for planområdet for lokalplan SK 60 end dem, der er blevet partshørt, burde have været partshørt i medfør af forvaltningslovens § 19, stk. 1 i forbindelse med Region Sjællands behandling af sagen. Nævnet vurderer således, at bl.a. ejerne af ejendommene med matr.nr. [PN9] og [PN10], Lyngby, Lyngby har en så væsentlig og individuel interesse i sagens udfald, at de må betragtes som parter efter forvaltningsloven.

Ved denne vurderingen har Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagt vægt på, at ejendommene umiddelbart har frit udsyn til det ansøgte indvindingsområde, og at der ikke er bakket landskab, skovområde eller mellemliggende ejendomme, der skærmer de pågældende ejendomme for indvindingsområdet. Nævnet bemærker i den forbindelse, at råstofindvinding er en støjende og støvende aktivitet, og at direkte udsyn til et indvindingsområde i sig selv er et forhold, der tillægges betydning ved vurderingen af, hvem der er væsentligt og individuelt berørt af en råstofindvindingstilladelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder efter en konkret vurdering endvidere, at den manglende partshøring må anses for konkret væsentlig, og at Region Sjællands afgørelse af 13. september 2021 som følge heraf må anses for ugyldig. Nævnet har herved lagt vægt på, at de pågældende ejendomsjere ikke i anden sammenhæng har haft lejlighed til at fremføre synspunkter til sagen. Den omstændighed, at enkelte parter har afgivet bemærkninger i forbindelse med sagen, kan ikke medføre, at den manglende partshøring af alle berørte omboende og lodsejere anses som konkret uvæsentlig.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har med denne afgørelse ikke taget stilling til, hvorvidt øvrige ejere af ejendomme inden for lokalplan SK 60 kan anses for partshøringsberettigede. Det påhviler Region Sjælland at foretage denne vurdering i forbindelse med sagens fornyede behandling.

### *3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse*

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Region Sjællands afgørelse af 13. september 2021 om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr.nr. [PN1] Lyngby, Lyngby i Sorø Kommune og hjemviser sagen til fornyet behandling i regionen.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

[4] Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder.

[5] Sagsnr. 18/06079 m.fl. Afgørelsen kan findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelsesportal <https://mfkn.naevneneshus.dk> (<https://mfkn.naevneneshus.dk>).

#### **Sag:**

21/11823 og  
21/11824

**Dato:**

10. maj 2023.

**Emner:**

Råstofloven (/soe...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>),

Nævneshus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • [mfkn@naevneneshus.dk](mailto:mfkn@naevneneshus.dk)  
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)

Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>).